

SZÉKESEFEJÉRVÁR

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, tanítók és községi jegyzők egyletének közlönye.

Megjelen hetenkint kétszer szerdán és szombaton.

A lap ára

házhöz hordással vagy postán küldve:

Egy évre	8 frt. — kr.
Fél évre	4 frt. — kr.
Negyed évre	2 frt. — kr.

Bérmentelen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Hirdetmény

a bélyegdíjon felül, minden négy hasábos petitsor: Megrendelőinktől 4 — nem megrendelőinktől 6 krért igittattik be.

Lapunk számára hirdetések felvesznek **Budapestben:** Hasenstein és Vogler, Lang L. és társa, Weisz Móricz.

Bécsben: Oppelik L. és Mosse Rudolf, Hrdlicka Vincze.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Vörösmarty-tér 6-ik sz.) ezimzendők; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klökner Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyilttérben megjelenő közlemények után négy hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.

➡ **Kéziratok nem küldetnek vissza.** ➡

Még egyszer és utoljára.

Midőn a kiállítás eszméje megpendült, lapunk volt az első, mely azt melegen üdvözölte. E nézetünk mai napig sem változott s mi az ügynek most is pártolói vagyunk s ha történt lapunkban felszólalás, az nem az ügy ellen, hanem az ügyért történt, melyet féltünk. Most azonban, miután sokan arra magyarázták felszólalásunkat, hogy kenyéririgység, vagy talán a nemes gróf iránti ellenszenv beszél belőlünk: határozottan kijelentjük, hogy kenyéririgységet nem ismerünk; gróf Zichy Jenőnek, mint egykori tisztitársamnak pedig husz év óta személyes s őszinte barátságával dicsekedhetem, így sem személyének, sem azon ügynek, melyet képvisel ellenségévé lenni nincs okom. Nincs okunk ellenségévé lenni az ügynek, mert felvilágosítottak, hogy mi okok vezérelték a bizottságot, midőn Csitári Kálmánt titkárrá s lapját hivatalos lappá választották és ezen felvilágosítás nekünk teljes elégtétel. Voltak a kik a kiállítás eszméjétől visszavonultak, mivel a titkárt is a vezérférfiak s zászlóvivők közé sorozták: ezeknek megnyugtatóra kijelentjük, hogy a titkárnak a kiállítás sikerére, vagy sikertelenségére semmi befolyása, ő eszköz a bizottság kezében, a ki a reá bizottakat meghatározott díjért végezi; de az ügyek elintézésébe sem szóval, sem szavazattal be nem folyhat.

A kiállítást illetőleg mit rejt magában a jövő, azt előre senki meg nem jósolhatja, várjuk be, majd az eredmény beszélni fog: azért bármily eltérő legyen is nézetünk s

gondolkodásunk a hivatalos lap szerkesztőjétől: a lánzsatorést a kiállítás utáni napokra halasztjuk; teszszük ezt pedig épen a kiállítás érdekében, mert a polemia pártokra osztván az embereket, az ügynek ellenségeket szerezhet s a központból kiszivárognán másutt is lehangoltságot okozhat s azokat a kik a helyi viszonyokkal ismeretlenek s a dörgést hallják, de a felteget nem látják, könnyen tévutra vezetheti.

Visszatérünk azon elvünkhöz, melyet szerkesztőségünk kezdetén magunk elé tűztünk, hogy az ellenünk szórt nyilvesszöket hallgatással s megvetéssel fogadjuk s jövőre csak a kiállítás érdekében emelünk szót vagy helyeslőleg, vagy nem helyeslőleg, mert azt senki nem fogja kivánni, hogy mindenre szolgáljal fejét bólintsunk, de ha még nem helyeslőleg nyilatkozunk is valamely tárgyban, kimondjuk, hogy még azt is jóakarattal s az ügy érdekében teszszük.

Szerkesztőség.

Iparunk érdekében.

I.

Hazánk termelő ország lévén, újabb időkben nagy gond fordított a mezőgazdaságra. Gazdasági egyletek alakultak, melyek minden lehetőt megtek, hogy a földet, általában a gazdaságot minél jobboldalmazzák. Azonban a mozgalom, a mely a nemzeti jólét emelésére megindított, csak egyoldalú volt, mert az ipar fejlesztése elhanyagoltatott.

Most azonban a midőn a hazai ipar érdekében az ország tekintélyei is buzgólnak s az országában csoportosulnak

iparunk előmozdítása céljából; a mikor Kerkápolyi az országos ipar-egyesületben ivekre menő beszédet tartott az ipartörvény módosítása érdekében; a midőn odajutottunk, hogy az ország elsőrendű tudós főpapja Ipolyi Arnold püspök a pozsonyi történelmi társulat előtt tisztán az ipartörténelemről tartott értekezletet és ellenben végre, a midőn a vámrendszer annyira fenyegeti hazai iparunkat: időszerűnek látom sikra szállani, nem ugyan mint vezérférfi föllépni, hanem igenis mint a hazának szerény napszámosa s harczoza a küzdelemben megjelenni s ez ügyben működni.

Jelen soraimban nem akarok mást, mint elmondani nézetemet, hogy mit látok jónak jelen körülmények között.

Fájdalom hazánkban csaknem mindenben tapasztalni némi haladást, egyedül a kézműipar az, mely nem hogy fejlődne, hanem folyvást és biztosan alább és alább hanyatlak.

Nem tartózkodom azt is kimondani, hogy általános szempontból itélve igen sok barátja van hazánkban az iparügynek; de a kézműipar maga a lehető legkisebb pártfogásban részesül a felsőbb körök részéről.

Midőn 1867-ben az alkotmány helyreállított, minden iparos azt hitte, hogy végre az iparosok jobblétének hajnala is felderül; de csalódnunk kellett, mert láttuk, hogyha foglalkoznak is velünk, mindig csak játékbáb voltunk és eszközök az illető urak privat céljainak eléréséhez.

1869-ben a midőn az alkotmányos nagy viták be lettek fejezve és a törvényhozók semminemű nagyobb kérdésekkel nem voltak elfoglalva, azt véltem, végre valahára velünk is képesek lesznek foglalkozni és igényeink méltánylását követni. Ugyanez évben egy röpiratot adtam ki a korlátlan szabad ipar ellen e cím alatt: „Ipar állapot és ipartörvény,” melyben kimutattam iparkodtam

azt, hogy a korlátlan szabad ipar-iparos társaink többségének jelen műveltségi foka mellett nem áldás, hanem igenis átok és mélye az iparos osztálynak. Valamint ezen röpirat, ugy több buzgó iparostársaink az országból kérelemmel fordultak a kormányhoz és a képviselő-testülethez, hogy egy sajátos viszonyunkhoz alkalmazott ipartörvényt hozzanak s arról kellett meggyőződnünk, hogy mellettünk s érdekünkben egy hang sem szólt fel, egy képviselő sem tartotta érdemesnek az ügyünkben felszólalást.

1871-ben midőn az ipartörvény javaslat az országgyűlés elé terjesztett körlevelet intéztem a képviselő-testülethez, melyben az ügyet fejtegetve meg akartam menteni a mi megemléget. Célom volt egy országos iparos értekezletet tartani, mielőtt az ipartörvény a törvényhozásban letárgyalatnék, mely értekezlet meghatározná azt, hogy élbe tehető e a korlátlan szabadipar a tanulásnak s e megállapodásunk eredményét a törvényhozás elé terjesztettük volna figyelembe vétel végett; de a korlátlan szabadipar hívei e gyűlés megtartását megakadályozták, meghozott az ipartörvény, mely tönkre tette a volt czéhek milliókra menő vagyonát, szétkergette az iparosokat s a régi czéhintézményt megsemmisített szétosztatta az iparosokat, holott egy tollvonással át lehetett volna a régi czéhrendszert a korának megfelelő ipartársulati intézményre alakítani.

Streitman József.

A magyar közönséghez!

Fölvívás egy nemzeti ügy támogatására.

A Magyar Tudományos Akadémia lelkes alapítóinak szándéka értelmében a tudományok művelésén kívül különösen anyanyelvünknek, nemzetünk e legdrágább kincsének ápolását tartotta mindig és tartja szem előtt

SZÉPIRODALMI CSARNOK.

Mariska emléke.

I.

Látlak ismét a teritőn,
Virágokkal behintve —
Látom arczod', a szemfedőn
Szomorún áttekintve....

Látlak, én édes angyalom!
Födön myrtus virága —
Ugy rezdül halvány arczodon
A gyertyák bús világa....

Látom, hogy sirat ősz anyád
Szivetrázón zokogva —
Nem érted az ő bánatát,
Alszol, némán nyugodva....

Látlak aztán a sirba lenni,
A néma sirmögörbe' —
És átviharzik lelkemen
A kín, vadul kitörve!

II.

Meg ne zavarja siri álmod',
Meg ne zavarja semmi sem;
Hol nyugod' kelle fölálalnod,
Aludj ott, drága kedvesem!

Ketten virasztunk itt feletted
Zokogva, sirva: én s anyád,
A kik nyugalmas ágyba tettek...
Szép kedvesem, jó éjszakát!

III.

Köd ül megint, köd ül a tájon,
Búsán kondul a nyáj-kolomp;

Regél — hallom én egyre fájón —
A hervadásról a falomb.

És szól a költöző madárnak
El-elhaló bucsu dala;
S elszáll sirodhoz, öltve szárnyat,
Zokogó lelkem sóhaja!

Aradi József.

A két lábu farkas.

XVI.

Az áldozat.

Megkövetem a tens, nemes vármegyét,
Halgassa meg egy kis leány kérését;
Szegény vagyok azon kezdem panaszom,
Nincsen apám, nincsen anyám, gyámolóm.

Ott hagytuk el Sándort és Bandit, midőn Nagy János megkötözvén és kocsira vetvén a szolgabíróhoz hurczolta őket: kövessük az eseményeket renndel, mert bár történetünk két főszemélye olyan helyre került is, hol — mint mondják — nem veszi ki a kutya kezükből a kenyeret, áll Hörtsök, élnek a hürtsökiek még s nem fogytunk ki anyagból addig is, míg hőseinkkel, lerázván magukról a rabláncokat, újra találkoznak a szabad életben.

Mialatt Nagy János utra indult volna a szolgabíróhoz, meghagyta Györgynek, hogy a buzát hazavivén s lemervén; vigye haza a törvénybíró kocsiját s lovait s adja tudtára az öreg gazdának, mi történt az ifju gazdával és hogy ne várják egy hamarjában haza, hanem bizvást lássanak a reggelihez.

Ugy is lett. Bandi anyja jött ki a kocsizörgésre, mert a konyhában volt, épen a

reggeli kitalálásával foglalkozott. Megdöbent ugyan, midőn a kocsin nem fiát, hanem Nagy János cselédjét pillantá meg; de távolról sem gyanítá azt, a mi történt.

— Hát András t' hova tette keed? — kérde a cselédet.

— Én sehová sem tettem, — felelt a kérdezett — hanem gazd'uram hová teszi őket azt hamarabb megtudnám mondani — tevé hozzá.

— Hát mi köze gazdjának a mi Andrássunkkal?

— Hát bizony aligha botba nem ütköznek a legények, mert rosz fát tettek a tüzre.

— Micsoda legények?

— András, meg Csurka Sándor.

Csurka Sándor neve említésére elváltozott a világ Bandi anyjával, talán az eget is bögöhedünek nézte s megrettenve lépett a kocsinhoz, hogy minél előbb hallhassa a lesújtó hirt.

Az alatt kiballagott a törvénybíró is, s hamar kiakasztván a lovakat, behívták Györgyöt, pálinkával kínálták, hogy beszéljen mielőbb s György nagy czikornyával elbeszélte a mit látott és nem látott:

— Hej mindig is mondtuk a gazd'urammal, hogy az a kapa, kaszakerülő még valamibe dönti András t' itt van la, beteljesedett — azzal végzé előadását.

— Jaj veszett teremtette hunczfut naplopója! mire vette azt a szegény gyereket! Jaj, jaj nekem! végem van! oda vagyok! minden örömöm oda, fiam a tömlöczben rothad el! — jajgatott a törvénybíró nagy keservesen.

— Ugyan ne üss, az isten is áldjon meg, olyan lármát, fél falu ide csődül — csitítgatá őt férje.

— Kend pedig öcsém! hallgasson az egészről, ne üssük dobra, majd valahogy segítsünk a bajon — fordult Nagy János cselédjéhez, azt gondolván, hogy egyptár sárga csikó majd kivágja Bandit, csak azt sajnálta, hogy Nagy János ugy elhirtelenedte a dolgot s nem közölte előbb a helybeli előljárással.

— Oh édes törvénybíró uram! nem vagyok én az az ember, ki az ilyessel kereskedném, de mi hasznom is volna benne? — állítá György s azzal még egy pár pohár papramorgót bevágván, haza indult s utjában a legelsőnek kívül találkozott elbeszélte a történeteket, hozzá tévén, hogy ez titok maradjon, mert törvénybíró uram nem szeretné ha ezen gyalázatos hír elterjedne. Az elbeszélte egy másnak, a más egy harmadiknak s így tovább kilenczven kilenczfelé a százádiknak, mindig titoktartás feltétele alatt, s délig az egész falu megtudta, hogy Csurka Sándort és Jámber András Nagy János vasba verve s kocsisaraglyához kötve vontatta a szolgabíróhoz.

Meghallotta e hirt Iczik is, s bár tél volt az idő, de a vörös szeplő azonnal kiütötte pofáját, mert a kapát tőle vitte el Sándor s attól tartott, hogy ha rá is kifog sülni az orgazdaság, bizonyosan bekerül, vagy ha ez nem történik, néhány forintjába kerül.

Meghallotta, és borzasztó alakban hallotta meg Sándor anyja is, s az anyai sze-

most is folytonosan. E czéltől, egyéb intézkedéseit nem említve, a jelen évtized elején egy folyóiratot, a „Magyar Nyelvőr“-t alapította meg, mely a magyar nyelv kérdéseinek tudományos fejtegetésén s tisztázásán kívül egyik főfeladatának azt tartja, hogy gondosan egybegyűjtson minden olyan jelenséget, a mi a magyar népnyelvben bármi tekintetben is figyelemre méltó. A „Nyelvőr“ teljes hat évi fennállása óta e tekintetben már is sok örömdetést tud fölmutatni. — Örömmel mondhatjuk, hogy első főkérésünk óta a magyar közönség köréből sokan, férfiak és nők, valóban hálára kötelező szeretettel és buzgósággal karolták föl e nemzeti ügyet, és a beküldött adatokban igazán becses adalékokkal gazdagították a magyar népnyelv kincstárát. Hűségükért s részvételükért legyen itt is kifejezve a legforróbb köszönet!

Azonban ezen örömmel elismert részvétel mellett is be kell vallanunk, igen távol állunk még attól, hogy elmondhassuk: mind az be van immár küldve, a mi beküldhető, s egybegyűjtve, a mi egybegyűjthető vala. Sőt ellenkezőleg! Jól érezzük, hogy még csak elején vagyunk a gyűjtésnek, s igen sok még a lappangó nyelvkincs, melynek napfényre hozatalához még több, még újabb hű és munkás kézre van szükségünk. Ugyanis hazaszerte, a hol a magyar nyelv édes szava zeng, vannak még nem csak egyes vármegyék, hanem egész területek, a melyek eddigelé egyetlen egy közleménnyel sem járultak vidékük nyelvsajátosságainak megismeréséhez. Pedig ha fontolóra vesszük, hogy különféle okoknak egyre növekvő s folyton összeműködő hatásánál fogva e sajátságoknak nagy része, s épen a fontosabbak kivessző félben vannak, s a mint a tapasztalás bizonyítja, egy-egy vén emberrel nem ritkán sirba szállhat egy-egy olyan nyelvi jelenség is, a melynek megőrzése pedig a magyar nyelvtudományra nézve megbecsülhetetlen volna: a gyűjtés továbbra halasztása csakugyan nyelvtünk ellenében elkövetett kötelességmulasztás vádjával sújtathatna bennünket.

Rajta kell tehát lennünk, tisztelt közönség, még pedig egész erőnkkel, közakarattal s minden időhalasztás nélkül, hogy a mi az egyes vidékek nyelvi sajátágaiból még megmenthető, az enyészettől megóvjuk, s a magyar nyelvtudomány számára megmentsük.

A legmelegebben kérő szóval fordulunk tehát buzgó támogatást végett a magyar ajku közönséghez, s azon édes reménnyel és bizalommal, hogy kérésünket az illetők nem fogják közönyösen fogadni s viszonzás nélkül hagyni. Fordulunk különösen a vidék értelmiségéhez, s ennek tagjai között a lelkészekhez, néptanítókhöz, megyei tisztviselőkhöz s községi előjárókhöz, ügyvédekhez, orvosokhoz, gazdatisztekhez, kereskedőkhöz, iparosokhoz, szóval mindazokhoz, a kik hivataluk vagy állásuknál fogva a néppel folytonos érintkezésben állanak.

A nép akkor beszél legtermészetesebben, mikor beszédének tárgya annyira el-

foglalja szívét-lelkét, hogy még a magasabb állásakkal szemben sem erőködik az ő válogatottabb kifejezéseiket utánozni, alkalmazni. S épen ezen természetes, keresetlen, minden czikornyától ment beszéd folyamata közben hallhatók s leshetők el rendesen a megfigyelésre s följegyzésre legméltóbb kifejezések. S épen a főnnebb elősorolt állásuaknak nyílik száz meg száz alkalmuk a néppel ilyen körülmények között érintkezni. Nincs az a lelkész, a kinek hivatalos szobájában egy vagy más följegyzésre érdemes kifejezés föl ne hangzanék egyik-másik hívének ajkáról; nincs az a tanító, a ki növendékeinek gyermekjátékaiból, vagy a szülei házból magukkal hozott kifejezések közül valóban érdekes adatokat föl ne jegyezhetne; nincs az az előjáróság, a melynek színe előtt a törvényházban majdnem naponként szavak ne hangzanának, melyek a beszéd árjában, hevében mintegy öntudatlanul ejtve, jellemző vonásai a nép gondolkozása módjának, esze járásának, s megannyi becses adalékok gyanánt szolgálhatnak a nyelvtudományhoz; végül, egyebet mellőzve, nincs az a gazda, vagy gazdatiszt, a ki mezei munka közben tárgyneveket ne hallana, s föl ne jegyezhetne olyanokat, melyek a közéletben szelíten használva különös figyelemre méltóknak sem tartatnak, pedig a nyelvtudós előtt — nem mondunk sokat, — valóban megbecsülhetetlenek.

Hogy mindazok, a kik ilyen adatok gyűjtésében késznek lesznek fáradozni, s nyelvtünk kincsét közleményeikkel gazdagítani, milyen eljárást kövessenek a gyűjtésben s a gyűjtött adatok lemosolásában, különösen mit és hogyan jegyezzenek föl, erre nézve a „Magyar Nyelvőr“ folyó évi folyamán V. füzeté fog kimerítő utasításokat közzé tenni. Ez utasításokat a Nyelvőr szerkesztősége a gyűjteni szándékozók kíváratára mindenkinek szívesen külön is megküldi.

Az ott elmondandókat e helyen tehát nem akarjuk ismételni. Csupán egyet jegyzünk meg itt, a mire a tisztelt közönség figyelmét föl hívjuk, ez pedig az: senkit se riaszson vissza a hozzá intézett kérelem teljesítésétől az az alszerény vonakodás, hogy az a néhány közlemény, a melyet egyik-másik gyűjtő beküldhetne, oly csekélység, hogy azt talán beszolgáltatni sem érdemes. Sok kicsinyből sok lesz; s lehet az adatok közt olyan, a mely lássék bármily jelentéktelennek, egy maga fölér talán száz mással is.

Kérelmünk tehát oda terjed ki, hogy a legmelegebben föl hívjuk a magyar közönséget, férfiakat és nőket, mindenkit, a ki nemzetének legrágább kincse, anyanyelve iránt érdeklődik, vegye magának kiki azt a csekély s mégis oly nemes fáradságot, hogy gyűjtögesse a körében fölmerülő s megfigyelt nyelvsajátosságokat. Legyen aztán szíves, a koronként egybegyűjtött adatokat a M. T. Akadémia Nyelvtudományi bizottságának megbízásából szerkesztett Magyar Nyelvőr-be beküldeni, melynek épen az az egyik fő hivatása, hogy a valóban be-

cseset az elpusztulástól megóvjá s az utókor számára föntartsa.

Anyanyelvünk őseinkről ránk maradt legrágább örökségünk. Nemzetképen addig élünk, míg e szent örökséget megőrizzük. Ehhez az örökséghez joga van minden örökösnek, de van irányában mindeniknek kötelessége is. Kötelessége szeretni, kincseit megóvni, megbecsülni; s mi épen e szent cél érdekében bocsátjuk a magyar közönséghez e föl hívásunkat.

Kelt Budapesten a M. Tudományos Akadémia I. osztályának 1878. márczius 4-én tartott üléséből.

Pulszky Ferenc, Gyulai Pál,
osztályelnök, osztálytitkár.

Dr. Kayserling Mór budapesti hitszónok történelmi felolvasásai.

V. FELOLVASÁS.

Iskola és vallás.

Tartatott jan. 3-án az evang. iskola nagytermében.

Saját jegyzetét után magyarra fordította: Leichter Benő.

(Folytatás.)

Ekkor hirtelen felült egy férfi, ki Mendelsohn mellett igen jelentékeny szerepet játszik a zsidók kifejlődése történetében. E férfi Wessely Hartwig volt. Mendelsohn barátja. — Eletrajza egészen ellenkezik Mendelsohnval.

Mendelsohn fiatal korában a legnagyobb szegénységben, később öregségére jólétben élt; míg ellenben Wessely fényes anyagi viszonyok közt nevelkedett, öregségében pedig jótékony adományokra szorult. Mendelsohn önmaga által emelkedett fel, ő ki nem részesült rendes nevelésben, ő ki magát nagyjából önmaga művelte, korának legnagyobb embere lett — Wessely nyelvet, tudományt, műveltségét, poésisát, nevelésének és kiképezetésének köszönhetette, melyben fiatal korában részesült. Herz Wessely — így nevezték azon időben — gazdag családból származik.

Nagyatyja Holsteinban fegyvergyáros volt. Atyjának a hajózási ügynökségnél jelentékeny állása volt. Maga Wessely Hartwig Hamburgban egy üzletet nyitott, midőn innen elment Amsterdamban egy nagy bank vezetője lett. De rövid idő múlva kénytelen volt Amsterdamtól elhagyni, honnét Berlinbe ment üzletbe lépendő, a hol az akkori időben nagy sensációt keltő „jüdische Briefe“-jeit írta.

De mindig rosszabb és rosszabb fordult sorsa és később örült, hogy Mendelsohn a Pentateuch munkájánál foglalkozást adott neki. Nagy szüksége mellett még sem volt eléggé szorgalmas és tevékeny. Csak mikor nejeinek pénzre volt szüksége, ült íróasztalához dolgozandó. Gyakran kérte Mendelsohn, hogy ne tartóztassa munkájában, de nem sokat használt, hónapokon át télen maradt. A cassának üresnek kellett lenni (s ez gyakran előfordult), az asszonynak kétségbeesett helyzetét fel kellett tárnia előtte,

míg a dologhoz fogott és ekkor szünet nélkül dolgozott és fia egyik ívet a másik után vitte Mendelsohnhoz.

Wessely igen vallásos volt, azért hitsorsosai és a rabbinusok igen tisztelték. — Azon időben írta: „Comentar zum III-ten Buch Moses“ és „Sprüche der Väter“ czimű műveit.

Eltekintve vallásosától a József császár által kiadott és az iskolák alapítására vonatkozó rendeletéért lelkesült. — József császárt megénekelte pompás költeményekben és az ausztriai zsidókkhoz köriratot intézett, melyben az iskolák jelentőségére figyelmezteteti őket s egyszersmind szívökre köti, azokat mint utódokjuk jótéteményét tekinteni. A legszebb szavakkal ismerteti meg velük azt, mit József császár ez egy cselekedete által a zsidóknak tett. Elűzte tőlük azon félelmet, hogy a modern műveltség káros befolyással bír a vallásra és ismételtén felszólította őket, hogy az ország nyelvét teljes erejükkel tanulják és ápolják.

A zenebona, mit e körirat a zsidók között előidézett — leirhatlan. Ugyanazon rabbi, kik Wesselyt vallásosága miatt dicsőítették, kik műveltségét és klasszikus irályát csodálták, most egyszerre megvetették. Nyilvánosan kimondták rá az egyházi átkot és Lengyelország minden vidékéről a legnagyobb megvetéssel s átkokkal sujtatták.

A berlini zsidók is ellene voltak és Berlinből ki is akarták utasítani. — Ekkor köze lépett Mendelsohn. Midőn látta, hogy a Wessely elleni harag oly nagy, hogy ő maga nem képes azt megszüntetni, Strelwitz porosz miniszterhez fordult, Wessely számára oltalmat keresendő, a mit nála meg is talált.

Wessely tovább maradhatott ugyan Berlinben, de a rágalomok s gyalázatok nem szűntek meg, még később is igen sokat kellett eltűrnie. De nem sokára édes jutalmat nyert e türesekért. — A triezsi község József császár rendeletének eleget akart tenni és irt Mendelsohnak, hogy berendezendő iskolájuk számára tankönyveket terjeszsen nekik elő és Mendelsohn Wessely könyveit, s őt magát is ajánlotta az iskolának. Az ajánlatot elfogadták s nem sokára felkérték Wesselyt, hogy az osztrák-olasz iskola vezetését fogadja el. El is fogadta, de fájdalom! már öreg volt és e téren nem soká működhetett, mert 1805-ben meghalt. „Mosaidé“ czimű eposza csodálatraméltó mű, hasonlít Klopstock „Messiasához.“ Hufeland a mű első részét németre fordította.

Wesselyt kívül még jelentékenynek nevezhető az ausztriai iskola ügyterén Herz Homberg, ki kisebb műveltséggel és alacsonyabb jellemel bírt, mint az előtte említett. Legnevezetesebb róla az, hogy igen nagy kort ért el 93 éves volt midőn meghalt. Csehországból, Liebenből származik. Még csak 18 éves korában tanult nemétől. Tanulmányozás végett beutazta Németország nevezetesebb városait, tartózkodott Boroszló, Berlin és Hamburgban. Rousseau „Emil“-je által különösen megkedvelte az iskola ügyet. 1788-ban jött Berlinbe, hol Mendelsohn gyermekei mellett mint nevelő-

retet, melyet eddig erővel megakart tagadni, kinosan ébredt föl benne. Nem volt ment fájdalom szemrehányástól, tudván, hogy a szükség kényszeríté fiát a veremtőrésre, s ezt ő okozta nyakassága által.

— Én vagyok mindennek oka, most engem átkozhat a szegény gyerek, mert ha mint más böcsületes anya engedtem volna, hogy vegye el a kit szeret, most is szemem előtt volna! — így sópáncodott Kata asszony és könyűi patak módra folydogáltak.

— Ebéd után elballagott földig feketébe öltözve tiszteletes Iszák Mózes uramhoz elpanaszolni balsorsát, egyszersmind tőle tanácsot kérni. Iszák ur figyelemmel végig hallgatta a panaszt s ekkor elébb egy szivreható dorgáló beszédet tartott némely szülék azon ostoba gondolkozása ellen, hogy gyermeküket nem engedik szívként szerinti házasodni, hanem a maguk választottját akarják annak nyakára tukmálni: azután jelentette ki, hogy ő nem segíthet ez uttal, mert az egész ki van véve a tanács kezéből s mind az a mit tehet, egy szivhez szóló könyörgő levél, melyet megírhat úgy, hogy halandó különben nem.

— Tessék megírni édes tiszteletes jegyző ur — rimáncodott az anya, eget s földet ígérve — tessék beleírni, hogy özvegy és hajlott koru édes anyjának egyetlen gyámola és kenyérkeresője; és hogy jegyben jár, ne tegyen szerencsétlenné a szolgáló ur egyszerre két szegény nőt.

— Már édes nemzeti asszonyom! — mondá a jegyző sértett büszkeséggel — azt nekem ne beszélje, mit tegyek és mit ne tegyek bele? nem azért tanultam ki az iskolákat, hogy azt sem tudnám.

— Igazság! kigyelmed azt legbölcsebben tudja — helyeslé az anya s néhány forintot tévén le az asztalra s más aprólékost is igérvén, a mi házatól kikerül, — kérdezte, hogy mikor jöhet el?

— Holnap reggelre készen leszek — válaszolt a jegyző — hanem azt tanácsolom, hogy béküljön ki a nemzeti asszony Zsuzsival s kérje meg, hogy az vigye el a folyamodást, mert én úgy gondolom, hogy nagyobb nyomatéka lesz a tekintetes szolgáló ur előtt, ha egy szép fiatal leány sír és könyörög. Azután forduljon be törvénybíró uramhoz, megtudni, hát ő hogyan gondolkozik? ha ketten összetennének valamit, majd csak hamarabb lehetne valamit mozdítani a dolgon.

— Bizony magam is gondoltam édes nótáros uram! — mondá Kata asszony — a leány szép, meglehet a szolgáló ur megszánja őt, azután jó szívé áldott egy tevést, úgy hiszem egy anya kértire megteszi ha szerette Sándort, hogy elviszi, hát csak tessék elkészíteni, majd addig törvénybíró uram ő kigyelmével is szólok — tevé hozzá, s azzal indult a törvénybíróékhoz.

Azonban jobb lett volna neki vakon születni, mint a törvénybíróé nyelve alá kerülni, mert az ő nyelve olyan vala mint a két élő tör és mint az ápsis kigyó fulánkja. Alig lépett be a törvénybíró szobájába, annak neje azonnal ráförmedt, mint a fergeteg: — No az asszony! ugyan szépen nevelte a fiát, hogy más böcsületes ember házára is gyászt és szomorúságot borítson.

— Édes törvénybíróé asszonyom elég szomorúság az nekem, hogy szegény fiam belekeverözött ebbe a bajba, ne busiton azzal is, mintha más bajának is ő volna az oka — mondá Kata asszony kéréső szelid hangon.

— Hát azt gondolja kigyelmed tán, hogy fiam rontotta el azt a falu rosszát?

— Nem gondolom biz én, de bizony ő sem rontott el mást.

— Hát fiamat ki csábította lopni, ha nem az az akasztófa virága?

— Ugyan anyjuk fogd meg a nyelvedet, még azt sem tudod miért jött ő kigyelme — csigató pattogó nejt a törvénybíró. — Kerüljön kigyelmed előbbre — mondá Kata asszonynak.

— Már veszett teremtette magam házánál a herkópatérnek sem hallgatok, ne is mondja senki, hogy az én fiam rontott el valakit — mondá a törvénybíróé emeltebb hangon.

— Már hiszen azt senki sem mondta engedelmet kérek — mondá Sándor anyja.

— Maga mondta, ne is hazudjon, hiában szépíti a dolgot.

— Asszony talán ittál? — mondá a törvénybíró neheztelve.

— Jól van jól, csak maga is ennek a jó madárnak fogja pártját, talán keed is evett fiatalabb korában a pogácsájából? — nyelvelt anyjuk; csipőre tett kezekkel férjéhez fordulva.

— Nem becsületes asszony előttem mindaddig, míg be nem bizonyítja, hogy én valakit pogácsáztam — mondá Kata asszony kit szinte elhagyott türelme.

— Te mondd azt hogy én nem vagyok böcsületes asszony? te... — s azzal mint a tigris prédájára, sebesen rohant Csurka Andrásné felé.

— Meg ne üss, mert nemes személy vagyok, megfizeted, ha csak a kis ujjadat is rám — kiáltá Kata asszony hátrább lépve.

— Anyja! megbolondultál, vagy megvesztél? — mondá a törvénybíró a két pulyka közé lépve.

— Nem bánom én, ha goró is, de kivájom a szemit, ha azt mondja, hogy én nem vagyok böcsületes asszony.

— Várj bűdös paraszt, ezt megbánod még — mondá Kata asszony s sebesen lépett ki a szobából.

— Eresszen kend apjuk, hadd forrázam le a beste lélek... még tovább mondta volna a dühös törvénybíróé, de férje, ki erősen tartá őt, befogta száját úgy, hogy nemcsak szót nem tudott mondani, de lélekzetet alig tudott venni.

— A vagy bizony magad! — kiáltott vissza Kata asszony s azzal sebesen sietett ki a törvénybíró udvarából, nehogy annak neje, kiszabadulván vaskos kezeiből, gyalázatot ejtsen a nemesi czimeren.

— Jaj veszett teremtette, megüt a guta, hogy nem vájhattam ki a szemeit. Eresszen keed, mert a kendét kaparom ki — mondá férjének.

— Majd képen törüllek, ugy, hogy véreset köps — felelt az öklét mutatva, mi egy kis hunyászzkodásra birta ő kelmét.

(Vége következik.)

müköd... környe... Lodom... lelével... letétek... hogy e... hez me... vizsgáz... tudja... írva v... igen v... oly ter... rabbinu... a két sz... hetnek... mert b... igen s... férjhez... metors... fiához... előttük... Jakób... lami n... veltség... kodó e... sal „S... meg ve... vállalk... barátja... Hombé... 19 éve... rabbinu... hozomá... mind l... kobsoh... folyása... fel is l... zoll) e... fenn a... minden... város... adozt... E... megse... mert a... állam... kobsoh... nából... *

vást in... datja... müpar... havok... indít... kötelez... előfesz... közlon... vállalk... hogy... kevés... a nemz... *

könyvk... nemzet... könyvt... remek... A soro... mán é... fizet é... előre b... kappják... dig a... jelesei... ink fig... *

Emléke... mely a... nére, ö... zésére... szenved... lényvel... ez igé... mennyi... ha mit... egyetlen... lékét, l... is volt... azzal... hatatos... megzav... leg he... apró da... nemes... sába. A... *

kereske... ka,“ z... Ára 50... *

kosok... tesítő... kesfejé... e g b... felkére... egyesek... mény i... (Székes... Say-há... *)

működött. Négy évig élvezte e nagy tudós környezetét és később az osztrák kormány Lodomeria és Gácsország iskoláinak felügyeletével megbizta. A lányok épen nem kedvelték, mert azon rendeletet bocsátotta közzé, hogy egy leánynak sem szabad addig lértjez menni, míg a vallástól fényesen nem vizsgál és ki nem mutatja, hogy mind azt tudja, mi az ő és még más tankönyvekben írva van. Hogy e vizsgálatoknál gyakran igen különös feltételek fordultak elő, az ép oly természetes, mint az, hogy a vizsgáló rabbinusok jól értették sok esetben mind a két szemüket behunyni. Lányaink örvendhetnek, hogy e rendelet többé nem áll fenn, mert biz igen ritkán vagy legjobban esetben igen soká tartana, míg egyik vagy másik férjhez mehetne. És most t. hallgatóim Németországba vezetem önöket, egy oly férfihoz, ki tán kevésbé lesz oly ismeretes előttük, mint az előtte említették. E férfi Jakobsohn Israel. Nem birt ugyan valami nagy talentumokkal és rendezett műveltséggel, de a helyett egy buzgón iparkodó egyén volt, tele eréllyel és kitartással. „Szép és ügyes, elmés és kedélyes volt, meg volt áldva élénk fantáziával és bátor vállalkozó szellemmel“ így írja le egy régi barátja. Ő azzal birt, mivel Wessely és Homberg nem birtak, t. i. gazdagsággal. 19 éves korától kezdve Samson boroszlói rabbinak veje volt és nevével jelentékeny hozományt kapott. Samson rabbi egyszermind bankár és állam-ügyvéd volt és Jakobsohnak — ipa által — a kormánynál befolyása lett, mit a leghasznosabb czélokra fel is használt. Először is a testadó (Leibzoll) eltörlésére, mert azon időben még fenn állott azon gyalázatos intézkedés, hogy minden zsidó köteles volt — mielőtt még a város kapuját átlépte — ott a testét megadóznia.

E megvetendő aljas berendezést akarta megsemmisíteni, de nem ment az oly könnyen, mert az állam ez által károsult volna. Az állam kárpótlást kívánt a testadóért. E Jakobsohn az állam veszteségét saját vagyonából megtérítette. (Vége köv.)

Vegyes.

Irodalom és művészet.

* Sreitman József Gyöngyösön felhívást intéz a hazai polgáraihoz, melyben tudatja, hogy a hazai ipar érdekében „Köz-műiparosok országos értekezése“ czim alatt havonként egyszer megjelenendő közlönyt indít meg, ha vállalkozók akadnak, a kik kötelezik magukat, hogy hat éven át 3 frt. előfizetési díjjal támogatják vállalatát. Olcsó közlöny, de nálunk ily olcsó ár mellett sem vállalkoznak nagyszámú iparosaink arra, hogy önművelésükre 3 frtot kiadjanak, s kevés azok száma, a kik belátják, hogy ők a nemzetnek egyik leghasznosabb tagjai.

* Aigner Lajos vállalkozó szellemű könyvkereskedőnk felhívást intéz a magyar nemzethez, melyben tudatja, hogy „Nemzeti könyvtár“ czim alatt a régebb magyar írók remekműveit szándékozik füzetekben kiadni. A sorozatot Kazinczy, Mikes, Dayka, Kármán és Vitkovics művei nyitják meg. Egy füzet ára csak 30 kr. A kik 10 füzet árát előre beküldik, azok a füzeteket bérmentve kapják meg. Ajánljuk mind ezt, mind pedig a „Magyar könyvesházat“ mely a legjelesebb műveket foglalja magában olvasóink figyelmébe.

* Előfizetésre való felhívás „Mariska Emléke“re. Nem feltűnni vágyó viszketeg, mely annyira sajátja a legújabb nemzedéknek, ösztönzött e munka saját alá rendezésére, hanem a legtisztább kegyelet ama szenvedő nő iránt, ki szülője volt ama drága lénynek, kinek emlékére vannak szentelve ez igénytelen dalok. Midőn láttam, hogy mennyire jól esik a szerető anyai szívnek, ha minden apró kis tárgyban felújíthatja egyetlen elhunyt gyermekének édes-fájó emlékét, ki szép gyermekkorom osztályrészese is volt, a kegyelet adóját véltem leróni azzal, hogy ez igénytelen dalokat az ő állhatatos ösztönzésére közrebocsásom, miáltal megzavart lelki nyugalmát reálem némileg helyreállítani. Ajánlom ez igénytelen apró dalokat különösen Magyarhon lelkes, nemes érzelmű, részvevő hölgyei pártfogásába. Aradi József*.)

* Táborcsky és Parsch nemzeti zeneműkereskedésében szerjelt „Promenade Polka,“ zongorára szerzett Dvorzák Ferencz. Ára 50 kr.

Hireink.

— Felhívás. A „magyar kisbirtokosok országos földhitel-egyesületét“ létesítő bizottság által Fejérmegye és Székesfejérvár területére vidéki központi megbízottá neveztetvén ki: tisztelettel felkérem mind azon tisztelt községek és egyeket, a kik e nagy horderejű intézmény iránt érdeklődnek, hogy lakásomon (Székesfejérvárott, Vörösmarty-tér dr. Say-ház első emelet) hozzám fordulni szí-

*) Mutatványt közlünk mai számunkban. Szerk.

veskedjenek s én az ügy érdekében mindennemű felvilágosításokkal készséggel szolgálok, valamint az alapítványok megtételeire az alapítási okiratokat is kiállítom.

Boross Mihály.

— Holnap vasárnap d. e. 10 órákor szép és kegyetes ünnepélynek lesz tanuja a főgymnasiumi ifjuság. — Ekkor tüzi fel Szögyény-M. László főispán ő excellentiája nagys. Gerlach Benjamin főgymn. igazgató urnak tanárkodása harminczadik évfordulóján ő felsége által adományozott arany érdem keresztet. Az ünnepély a gymnasium disztermében fog megtartatni. Melyre Székesfejérvár értelmes közönsége leve figyelemztetik. Mi is színtin örvendünk e megérdemelt kitüntetésen, s kívánjuk, hogy azt még sokáig viselhesse.

— Lapunk szerkesztője a „magyar kisbirtokosok országos földhitel-egyesületét“ létesítő bizottság által Fejérmegye és Székesfejérvár területére vidéki központi megbízottá neveztetvén ki. olvasóink az ezen ügyre vonatkozó mindennemű híreket első kézből fogják nyerni.

— Királyi kitüntetés. Ő Felsége Schwarcz Róbert m. kir. honvéd hadbiztosnak, a m. kir. honvédség felállítására óta a gazdaságat kezelésben teljesített rendkívüli szolgálatainak elismeréséül a Ferencz-József rend lovageresztjét legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

— A megyei bizottság valamennyi tagjának. Szabályrendeleteink értelmében folyó évi május hó 6-ikán d. e. 10 órákor rendes bizottsági közgyűlés fogván tartatni, van szerencsém erre a megyei bizottság érdekes tagjait ezzel tisztelettel meghívni. Székesfejérvárott, 1877. é. április hó 22-én. Báró Miske Imre, Fejérmegye alispánja.

— Májusi előléptések a honvédségnél. Robelly Lajos 65 ik honvédszázalóbeli tettegés állományú II. osztályú százados I-ső osztályú százados; — Csíkó János és Vasánits Béla hadapródok hadnagyokká léptetettek elő.

— József főherceg és a hazai ipar. Mint Alesuthról írják, ő Fensége a főherceg azon elvből indul ki, hogy az ipar-cikkre kiadott pénz forogjon a magyar közönség között és különösen az öt környező vidék-népe közt és a végből ruházati czikkeiket, az ő és gyermekei lábbeljeit alesuthi cipészszel készítteti, míg a mi mágnásaink még talán a fogpiszkálót is Párisból hozatják.

— Elismerésre méltó. Szűts Gedeon fejérmegyei bizottsági tag és birtokos az abai ev. ref. iskola céljaira egy értékes házat ajándékozott; Bod a Imre jószág-kormányzó a kálozi mindkét felekezet iskolai könyvtárát újabb becses munkákkal gazdagította s mindkét felekezeti iskola szegénysorsu tanulói közül 5-5-öt látott el ruhával; továbbá Nagy-Hörsökön gróf Zichy Pál Ferencz és neje Kornis grófnő; Nagy-Lángon gróf Zichy György es. kir. kamarás, gróf Zichy Nándorné, Zichy Livia, ugy gróf Zichy Jánosné Rodern Mária grófnő az uradalom számos iskoláiban a gyermekeket tankönyvvel, a szegényebbeket több ruháneművel is ellátták, s végül Göbel János György székesfejérvári tanító Fejérmegye földrajzának megírására 3 darab aranyt küldött a tantestületnek jutalomdíj képen. Mi is azzal hozatik köztudomásra, hogy a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter nevezetteknek a népnevelés érdekének előmozdítását czélzó ezen nemes tettük s hazafias áldozatkészségükért elismerő köszönetét nyilvánította.

— A hagyományos buszszenteselési körmenetnek csütörtökön kellett volna megtartatni, de a közbejött eső azt lehetetlenné tette s így a körmenetet csakis a templom falai közt végezték.

— Jótékonyág. Pészaky b. Bajzáth Adél ő mlta a fejérvári aggok-intézetében lévő szegények részére 10 o. é. frtot ajándékozott. Fogadja nagylelkűségéért a szegények halás köszönetét. — Braun József, a sz. b. elnöke.

— Öngyilkosság. Szerdán esti 9 órákor az új-uti csatorna-parton egy honvéd, eddig még ismeretlen okból, pízstolylyal agyonlőtte magát. Kórházba szállítatott.

— Köszönetnyilvánítás. Mindazon kedves rokonaim és jóakaró ismerőimnek, kik felejthetetlen kedves nóm temetésén zivések voltak megjelenni, s ezáltal lesújtó fájdalomamat némileg enyhítették, — fogadják ugy magam, valamint a boldogultnak gyermekei nevében legőszintébb köszönetem nyilvánítását. — Fűjth János.

— Virágkedvelőknek. Huszerek Ferencz műkertész urnál gyönyörű szép, cserébe ültetett rózsafák kaphatók jutányos árák mellett. Egyáltalában mindenféle virág-fajok a legnagyobb választékban találhatók nála. Felhívjuk olvasóink, különösen a virágkedvelők figyelmét Huszerek urnak gazdag választéku virágaira; ki a vidéki megrendeléseket is a legnagyobb szolgáltat-készséggel pontosan és gyorsan teljesíti.

— Hörsök- és ürge-pusztító-társulat alakult közelebb városunkban. Tagjai fiatal gazdatisztek a megyéből és birtokosok. A társulat célját annak czime eléggé megmagyarázza.

— Súlyos családi fájdalom sújtotta Keresztes m. k. honvéd ezredes, hadbíró urat. — A kérelhetlen halál rövid idő alatt a héten harmadik gyermekét ragadta el; mind a három kised a roncsoló toroklombnak lön áldozata.

— Egy menyecske, a ki szereti a hús helyét. Olyan menyecskét sem minden borkorban lehet ám találni, mint Nemes Panni lelkem, kinek viselt dolgai egyáltalában nem harmóniálnak szép nevével. A galambom Czecczére való s az általa elkövetett tolvajlásoknak száma nincs. Közelebb a czecei vásárban mutatta meg ügyességét t. i. azt, hogyan lehet pénz nélkül portékára szert tenni; Lendler Herman székesfejérvári kereskedőtől is ellopott ugyanakkor nagymennyiségű ruhaneműt, mely circa 100 frt. értéket képvisel; de mielőtt a lopott tárgyakat biztos helyre lieferalhatta volna, az ottani szemes előjáróság elfogta Pannit, ki most a helybeli törvényszék börtönében várja érdemelt büntetését.

— Az Urban boldogult Nagy Mihály dunántúli egyházköreileti nyugalmazott superintendens végtszeteletére vasárnap délelőtt azaz 28-án a ref. templomban gyász-isteniztetet fog tartatni, melyre a boldogult tiszteletű figyelemztetnek.

— Hymen. Gróf Zichy József volt miniszter házasságra lépett hercege Odeskalky Gyula leányával Ilonával, nyoszolyók voltak a menyasszony nővérei Irene és Paulina s Tisza Paulina. Vőfélyek Odeskalky Géza, Zichy Ferencz és Tisza István a miniszter-elnök fia.

— Szerencsétlenség. Az új-uton Weisz zálogház tulajdonos által építendő ház előtt tegnapelőtt az alvány összedől s három ott foglalkozó munkást alá temetett. Bár súlyosan megsebesültek; de életveszélyben egyik sem forog.

— A kir. ügyészség hivatalos helyiségében ma délután 2 órákor főgnak elárverezni több rendbeli bűnjelkeket. Az elárverezendő tárgyak közt vannak fegyvereműek, vas- és fa-cszközök, ruhafélék, ékszernek stb.

— Feltámadt halott. Sensatiós esetről értesít bennünket szent-mihályi levelezőnk. Az ottani körjegyzőséghez tartozó Urhida helységben nem rég egy ember halt meg. Éjjelre szokás szerint három virrasztó ült a koporsó mellé, hogy majd imádkoznak az elpatkolt lelke üdvösségeért. A virrasztók számára egy nagy fazék tejfelt tettek a szoba sarkába, egyenek, ha bele fáradnak az imádkozásba. A virrasztóknál meg is volt a jó akarat elfogyasztani a tejfelt, s ebben csak az akadályozta meg őket, hogy a nagy buzgóság mindhármukat elnyomta, melyen elaludtak. Mikor aztán ugy éjfél-tájban felébrednek, van-e toll leírni rémületüket, mikor látják, hogy a halott ott áll a sarokban a tejfelles fazék mellett, a fazék üres, a tejfelt megette, még most is csepeg a szakálláról meg a bajuszáról. Rémtünten rohantak a község házához. A segédjegyző a történetet hallva, sietve magára kapja az überzigerjét, kezébe egy somfabotot, s siet az eset színhelyére. A halott még akkor is ott állt a sarokban, mereven, lehunyt szemekkel. A segédjegyző elkezd hozzá beszélni, hogy ne kísértse a jó lelküket, ne háborgassa a közönséget, ne boldozzék, feküdjék vissza a koporsóba. — De a feltámadt halott csak nem akar hallgatni a jó szóra, sőt azt a malitját követte el, hogy mikor a segédjegyző böködni kezdi az ujjával, hosszúra zuhant a padlóra. Ekkor látta a vice-notárius, hogy a feltámadt bizony egészen kompesz, nincs benne annyi szusz se, mint egy elgémberedett szunyogban, azért rögtön megkezdé a vizsgálatot a történet felderítésére. Az eredmény a következő lett: lakik Urhidán egy kiszolgált katona, ki nem rég jött oda Siofokról és kinek abban telik öröme, minél több és nagyobb csint vinni véghez. A virrasztás napján éjjel eszébe jutott meglátogatni a virrasztókat, majd eldiskurálgat velük a háborúról egy kicsikét. A mint a halottas szobába nyitott, látta, hogy a virrasztók is majdnem olyan mélyen alszanak, mint maga a virrasztott. Nem akarta álmukat háborgatni, hanem egy tréfa jutott eszébe. Megette a fazék tejfelt, azután kiemelte a halottat koporsójából, s a sarokba állította, bekennvén bajuszát és szakállát tejfellel. Ez a halott feltámadásának rövid története.

— Midőn a harangok Rómás mentek, magukkal vitték a helybeli papnöveldei templom toronyórájának járását is, s azt elfelejtették visszahozni magokkal. Az óra azóta folytonosan fél 11-et mutat, nem akar mély álmából feltámadni, pedig a feltámadás ünnepe is elmúlt.

— Mikor a hozomány elmarad. Izraelita közmondás szerint „pézt nélkül nincs lakodalom.“ — Nemrég volt ily állapot egy családapánál — ez ugyan oroszul ütött ki. — Régi és Fáni testvérek egy napon vették a pap áldását illető véglegyeikkel egyetemben. Régi részére 5000 frtot, Fáni részére 4000 frtot ígért az apa a leendő férjnek. A két férj jó hiszemben oltárhoz vezette a nővéreket, de hiába hoztak nagy bugyilárist — nem kaptak egy baktát sem. Fáni férje melancholikus természetű — nem szólt, csak busult, de annál többet lármázott Régi hit-

vese; ígérték a szülők, hogy majd megadják; azonban a férj mitem adott a „majdra,“ nagy lármát csapott a házban tört, zuzott és odahagyta feleségét. Példáján okult az eddig hallgatag sógor is, az is faképnél hagyta feleségét.

— Husvét és a világ vége. A mult évhez képest midőn husvét ápril elsejére esett, az idén nagyon későre esett az ünnep, miután épen 20 nappal később volt. 1886-ban legkésőbbre fog esni husvét ünnepe, mert akkor ápril 25-én lesz és Notredame, a híres francia csillagász azt állította, hogy a világ vége abban az évben lesz, melyben április 25-én fog esni a husvét.

— Muszka leleményesség. Muszkaország eddig sem volt nagy bőségben az intelligentiának, most azt a keveset is kiirtatja, hogy a minden oroszok czarja csupa két lábon járó barmok fölött uralkodhassék. Forradalom készül, s hogy azt elnyomhassa, ráfogja az urakra, hogy azok okai minden nyomornak s a buta parasztot rájok uszítja, sőt a rendőröket felöltöztetik mészárosoknak s azok ölik az urakat. Moszkvában egy este 60-nál több halottat szedtek össze. Idilli élet, kinek van kedve muszka szabad polgárrá lenni?

— Gyilkosság. Borsiban Zemplénmegyében egy Bajzát János nevű földműves Hajdu György nevű ismerősét kicsalta a szőlőbe, ott pálinkával leitatta s midőn elaludt, ásóját oly erővel vágta halántékába, hogy nagy bajjal huzhatta ki. Ezzel hazament, hogy nejét megfojtja, a falut felgyujtsa s azután a Bodroga ugorjék; de elesített midőn nejét fojtogatta. Mely mindezt miért? Mert Hajdu György őt 4 forint adósságért beperelte.

— Gyilkosság és megint gyilkosság. Vigh Pál mezőturi lakos rossz viszonyban lévően nevével, külön éltek. Husvét első napján találkoztott nevével s azt agyon akarta löni. Kálmán fia anyja védelmére sietvén, a lelketlen apa felöltöztette fiát lötte agyon.

— Csudák csodája. Szórákon egy gazdaember tizenegyszer házassodott meg.

— Alig kötötték meg a békét, már újra muszka-török háború. Uj bolgária török lakossága föllázadt a muszka hadsereg ellen s ugyan csak püföli. Ez kevés.

— Rómából írják, hogy a pápa beteg, heves testi fájdalmak, különösen lábbaja nagy kinokot okoznak neki. Nemrég mondá szomorúan: A pápaság lesz sirom.

— A muszka-oláh barátság keserű gyümölcsöket készült teremni. Károly fejedelem trónja inog. Hogyan is van Esopus meséje a vízben uszó kutyáról, mely darab húst vitt a szábjában?

— Jaj a kutyáknak. A kutyák sem kerülnek ki az adót. A fővárosi tanács elrendelte a kutyák összeírását. Egy öleb adója 5 frt., egy házi ebé 1 frt., tiszti kutyáé 2 forint. A mely kutya, vagyis kutya-gazda bevallást nem tesz 10 frtra büntetettik. — Ezen adó által talán majd az iparosok adóján könnyítenek.

— Nemrég elhalt Sándor Móríc gróf holtteste Bészből e hó 29-én áthozatik Bajnára a családi sírboltba.

— Ez is isten képere van teremtvé? Egy Sambek József nevű iszákos ebersdorfi paraszt megharagudott 8 éves fiára s azt a forró sütőkemenczébe zárta. — Szerencsére akkor jött haza az öreg apa és sok sebbel kimentette a szerencsétlen gyermeket.

— Halámos község előjárósága azt a végzést hozta, hogy minden káromkodót 2 napi fogsággal büntet. — Nagyon csekély büntetés.

— A titkos muszka kormány felhívja a népet, hogy ragadjon fegyvert a zsarnokok ellen s álljon boszut azokon. Szabad-ság! rettenetes a te hatalmad, hogy még a muszkavért is felgyujtod.

Olcsó orvosság!

Tudja mindenki, mily makacs természetűek már a meghülés, tüdőgyulladás stb. hasonló betegségek. mennyi időt s mennyi sok orvosságot, szyrupot stb. igényel ezek orvoslása. — Ugyis azé a köztudomású dolog, miszerint nem ritkán egy meghülés tüdőbetegséget von maga után, — s gyakran a sorvadást.

Több ízben kísérletek bizonyították, miszerint a norvégiai kátrány, tiszta és megfelelőleg praeparálva csodahatású erővel működik enklített betegségekben. — Átható és kellemetlen szagánál fogva e szert bevenni lehetetlen volna. Egy párisi gyógyszerész, Guyot ur jött azonban a gondolatra, hogy ezt labdas alakokban gelatin hártájába rejtve élvezhetővé tenni. Nincs könnyebb bevenni való, mint e könnyen feloldható hártájába burkolt kátrány, mely azután gyors hatást is gyakorol.

Pár szem ezen Guyot-féle kátrány-labdacsokból minden érés után bevéve azonnali könnyebbülést és leggyakrabban bizonyos segélyt nyújtanak a legmakacsabb meghülés és tüdőkatarrach ellen. Még a legelőrehaladottabb aszkór is gyógyítható e szerrel. Ily esetekben megakadályozza a kátrány a gumó feloszlását és a természet segélyével gyakran reményen felül gyorsan gyógyít.

